

Deze resultaatsverbeteringstoets Nederlands bestaat uit drie onderdelen:

- I. Verhaalanalyse (30 punten)
- II. Leesvaardigheid (35 punten)
- III. Schrijfvaardigheid (35 punten)

Let bij het beantwoorden van de vragen op spelling en stijl en schrijf duidelijk. Let op: spel- en schrijffouten leiden tot puntenaftrek.

I. Verhaalanalyse (30 punten)

Lees het verhaal 'Bomen' van Marga Minco (tekst 1) en beantwoord daarna onderstaande vragen.

1. Als lezer val je in dit verhaal middenin de gebeurtenissen. Daardoor duurt het even voor duidelijk is wat de situatie is.
Geef minimaal drie aanwijzingen die je als lezer in regel 1 tot en met 30 van het verhaal krijgt dat het over een Joodse familie gaat. (4p)
2. Je kunt dit verhaal qua tijdsverloop indelen in vijf delen. Noteer de regelnummers van die vijf delen en geef voor elk deel aan in welke tijd het zich ongeveer afspeelt. (4p)

'Ze had het gevoel dat ze nu nooit meer ergens bang voor hoefde te zijn. De boom zou haar tegen alles beschermen.' (regel 70-71)

3. Dit citaat kan opgevat worden als een vooruitwijzing. Leg uit wat de vooruitwijzing is. (4p)

'Het stekje was nog maar nauwelijks opgeschoten...' (regel 75)

4. Wat wordt hiermee bedoeld? (2p)

'Er waren daar zoveel bomen, dat ze niet meer aan een 'eigen' boom dacht. (regel 77-78)

5. Deze zin is op verschillende manieren te interpreteren. Geef twee interpretaties. (4p)

'Er was zoveel veranderd' (regel 90)

6. Wat is er allemaal veranderd? Noem minimaal twee zaken. (4p)

7. In welk land is het Woud der Martelaren? (2p)

8. Bomen zijn een duidelijk motief in dit verhaal. Dat zie je al aan de titel. Verklaar de titel van dit verhaal en onderbouw je antwoord met twee citaten uit de tekst. (6p)

II. Leesvaardigheid (35 punten)

Lees de tekst 'Ik geloof niet in geforceerd herdenken' van Lotfi El Hamidi (tekst 2) en beantwoord daarna onderstaande vragen.

De tekst 'Ik geloof niet in geforceerd herdenken' kan na de inleiding worden ingedeeld in drie delen:

Deel 1: Kralingen

Deel 2: Westers georiënteerd

Deel 3: Herdenken voor iedereen?

9. Bij welke alinea begint deel 2? (2p)
10. Bij welke alinea begint deel 3? (2p)

'Wellicht de tragiek van het vaderlandloze migrantenkind, dat zich op zulke momenten maar een Fremdkörper voelt tussen mensen die zich vanzelfsprekend verbonden voelen met de geschiedenis van het land van hun voorouders.' (regel 16-19)

11. Leg in eigen woorden uit wat de auteur met deze zin bedoelt. (3p)

"Het moge duidelijk zijn: in Kralingen is het onmogelijk om níet te worden herinnerd aan de oorlog, ook als je geen bovenmatige interesse hebt in de geschiedenis." (regel 36-38)

12. Leg in eigen woorden uit waarom dit zo is. (2p)

"Terwijl Rotterdam aanvankelijk na de oorlog eerder leek te investeren in vergeten dan herinneren." (regel 38-39)

13. Welke argumenten geeft de auteur bij deze bewering? (2p)
14. Een kritische lezer kan in bovenstaand citaat (zie vraag 13) een drogreden herkennen. Om welke drogreden gaat het hier? (2p)
Kies uit: bespelen van het publiek, cirkelredenering, onjuist beroep op autoriteit, persoonlijke aanval, verkeerde vergelijking, vertekenen van het standpunt
15. Licht je antwoord bij vraag 14 toe. (3p)

‘Het is nou eenmaal niet vanzelfsprekend dat mensen deelnemen aan herdenkingen waar zij zich niet gauw emotioneel aan kunnen verbinden, of die überhaupt geen herdenkingscultuur kennen.’ (regel 54-57)

16. Een kritische lezer kan twee drogredenen herkennen in dit citaat. Om welke twee drogredenen gaat het? (2p)

- A Bespelen van het publiek
- B Overdrijven van voor- en nadelen
- C Overhaaste generalisatie
- D Persoonlijke aanval
- E Vals dilemma
- F Vertekenen van het standpunt

‘Nooit meer’ is na de oorlog slechts een geografisch gebonden boodschap gebleken.’ (regel 70-71)

17. Leg uit wat de auteur met deze zin bedoelt. (2p)

‘Je kunt het ergens emancipatie noemen.’ (regel 83)

18. Leg uit waarom. (2p)

‘Op die manier zou ook deze ‘moeilijk te bereiken’ groep betrokken kunnen worden bij het nationale oorlogsverleden.’ (regel 91-93)

19. Leg in eigen woorden uit hoe deze groep volgens de auteur dan betrokken raakt. (2p)

‘Maar schieten we hiermee niet het doel voorbij?’ (regel 94) Deze vraag kan op basis van tekst 2 zowel met ‘ja’ als met ‘nee’ beantwoord worden.

20. Citeer een zin uit het tekstgedeelte van alinea 10 tot en met 13 die een toelichting vormt op ‘ja’ als antwoord op de vraag. (2p)

Tekstfragment 1

(1) Vaak heb ik me afgevraagd wat het nut is van herdenken, van bijeenkomsten als deze. Herdenken wij omdat de traditie ons dat voorschrijft, of staat er meer op het spel?

(2) Verleden voorjaar tijdens een lezing over het werk van Marga Minco en de oorlog – ik weet niet of de oorlog mij achtervolgt of dat ik het ben die de oorlog achtervolgt – merkte ik op dat herdenken meer zou moeten zijn dan een ritueel, dat het een verlangen naar kennis in zich zou moeten dragen, en dat gemeenplaatsen¹ daarom de vijand zijn van betekenisvolle herdenkingsrituelen. Ik besepte ook dat die andere gemeenplaats, dat we het verhaal over de oorlog en de Joden nu wel kennen, steeds luider is gaan klinken; een hoogmoedige gemeenplaats, die uitgaat van de gedachte dat onze kennis volmaakt is, dat we kunnen scheiden van het betrekkelijk recente verleden.

(3) Zeggen het verleden nu wel te kennen is veelal een weigering om er kennis van te nemen. En wie zijn verleden niet kent, is niet zozeer gedoemd het te herhalen, als wel is hij gedoemd niet te weten wie hij is. Niets doet mensen zozeer naar een onwrikbare identiteit verlangen als het knagende vermoeden dat ze geen idee hebben wie ze zijn. En het is vaak de onwrikbare eigen identiteit, de weigering er speels mee om te gaan die ertoe leidt dat de ander als een volstrekte vreemde en een absolute vijand wordt gezien.

(...)

(4) Herdenken is altijd ook een manier om aan te geven wie je níét wenst te zijn, maar wie je toch meent te kunnen worden. Geen herdenken zonder dit angstige vermoeden, geen betekenisvol herdenken zonder gegronde vrees dat wij de toekomstige daders en hun helpers zijn.

(5) Herdenken gaat uit van de vaststelling dat het verleden niet voltooid is, van het besef dat de buik die het Derde Rijk baarde nog vruchtbaar is.

Bron: Arnon Grunberg, 4 mei 2020

(Deze tekst sprak Arnon Grunberg uit tijdens de 4mei-lezing in de Nieuwe Kerk in Amsterdam. Daarna werd de tekst o.a. gepubliceerd op:

<https://www.volkskrant.nl/cultuur-media/herdenken-gaat-uit-van-de-vaststelling-dat-het-verleden-niet-voltooid-is~beb74e89/>)

¹ Gemeenplaats = cliché

In tekstfragment 1 staat: 'En wie zijn verleden niet kent, is niet zozeer gedoemd het te herhalen, als wel is hij gedoemd niet te weten wie hij is.' (alinea 3)

21. Citeer uit het tekstgedeelte van alinea 11 tot en met 13 van de tekst 'Ik geloof niet in geforceerd herdenken' een zin die daarmee in overeenstemming is. (2p)

'...van het besef dat de buik die het Derde Rijk baarde nog vruchtbaar is.' (alinea 5, tekstfragment 1)

22. Leg in eigen woorden uit wat Grunberg hiermee bedoelt. (3p)

Tekstfragment 2

(1) (...) Ik had toen niet gedacht dat ik een paar decennia later als columnist voor een Nederlandse krant een reeks onbeschaamd antisemitische e-mails zou ontvangen. Ik dacht toen dat het taboe te groot was. Dat was naïef.

(2) En het is ook logisch dat als er gesproken wordt over bepaalde bevolkingsgroepen op een manier die doet denken aan de meest duistere tijd uit de twintigste eeuw, als dat gewoon is geworden, er vroeg of laat op die manier ook weer over Joden gesproken kan worden.

(3) Voor mij was het van begin af aan duidelijk: als ze het over Marokkanen hebben, dan hebben ze het over mij.

(4) 'Ik kan niet begrijpen, niet verdragen dat men een mens beoordeelt niet naar wat hij is, maar naar de groep waar hij toevallig toe behoort', schreef Primo Levi in de jaren zestig aan zijn Duitse vertaler.

(5) Woorden die wij wekelijks, misschien wel dagelijks zouden moeten herhalen, al was het maar om ons eraan te herinneren hoe giftig woorden kunnen zijn. Dat een Nederlander in Auschwitz kerosine over levende vrouwen en kinderen moest uitgieten begon met woorden, met toespraken van politici.

Bron: Arnon Grunberg, 4 mei 2020

(Deze tekst sprak Arnon Grunberg uit tijdens de 4mei-lezing in de Nieuwe Kerk in Amsterdam. Daarna werd de tekst o.a. gepubliceerd op:

<https://www.volkskrant.nl/cultuur-media/herdenken-gaat-uit-van-de-vaststelling-dat-het-verleden-niet-voltooid-is~beb74e89/>)

23. Zowel de auteur van tekst 2 als Arnon Grunberg doen uitspraken over het nut van herdenken. Leg uit wat het verschil in opvatting is. (4p)

III. Schrijfvaardigheid (35 punten)

Kies schrijfoopdracht A of schrijfoopdracht B.

Oopdracht A:

In de tekst 'Ik geloof niet in geforceerd herdenken' wordt de vraag gesteld of je een oorlog kunt herdenken die je niet hebt meegemaakt (regel 13). In de tekst betreft deze vraag vooral mensen met een migratieachtergrond, maar ook voor de Nederlandse jeugd is dit een relevante vraag. Wat is het belang van herdenken? Op welke manier zouden deze groepen zich (meer) betrokken kunnen voelen bij het herdenken?

Schrijf een reactie op de tekst 'Ik geloof niet in geforceerd herdenken' waarin je jouw visie op dit vraagstuk duidelijk verwoordt en met minimaal twee verschillende argumenten onderbouwt. Uiteraard mag je gebruik maken van gegevens uit de tekstfragmenten uit de 4-meilezing van Arnon Grunberg.

Algemene aanwijzingen:

- Publiek: lezers van *NRC Handelsblad*.
- Lengte van de tekst: minimaal 250 woorden.
- Maak voor de lezer duidelijk op welk artikel je reageert.
- Zorg voor een heldere alinea-indeling.
- Controleer je werk zorgvuldig op interpunctie-, spel- en formuleringsfouten.

Opdracht B:

In de tekst 'Ik geloof niet in geforceerd herdenken' stelt de auteur dat hij zou willen pleiten voor geschiedenis als verplicht examenvak (regel 107-108), om op die manier historisch besef bij alle leerlingen te bevorderen. Welk doel dient dergelijk historisch besef? Is het creëren van historisch besef eigenlijk wel een taak voor het onderwijs?

Schrijf een reactie op de tekst 'Ik geloof niet in geforceerd herdenken' waarin je jouw visie op dit vraagstuk duidelijk verwoordt en met minimaal twee verschillende argumenten onderbouwt. Uiteraard mag je gebruik maken van gegevens uit de tekstfragmenten uit de 4-meilezing van Arnon Grunberg.

Algemene aanwijzingen:

- Publiek: lezers van *NRC Handelsblad*.
- Lengte van de tekst: minimaal 250 woorden.
- Maak voor de lezer duidelijk op welk artikel je reageert.
- Zorg voor een heldere alinea-indeling.
- Controleer je werk zorgvuldig op interpunctie-, spel- en formuleringsfouten.